

Toegang tot zorg voor ongedocumenteerde migranten: tien jaar inzet en blijvende urgentie

In 2014, inmiddels ruim tien jaar geleden, ontwikkelde ik voor de Johannes Wier Stichting een [geaccrediteerde e-learningcursus](#) voor zorgprofessionals over toegang tot gezondheidszorg voor ongedocumenteerde migranten. De boodschap van de cursus is eenvoudig, maar essentieel: een ongedocumenteerde migrant heeft, net als ieder ander, recht op toegang tot gezondheidszorg. In principe hoort een ongedocumenteerde patiënt niet anders behandeld te worden dan andere patiënten. Het enige verschil is dat een ongedocumenteerde migrant geen zorgverzekering kan afsluiten, waardoor de betaling anders verloopt.

In de jaren daarna (2015–2018) werkte ik namens de Johannes Wier Stichting samen met Dokters van de Wereld aan hetzelfde doel en met dezelfde overtuiging. Bijna drie jaar lang zetten we ons in voor de deskundigheidsbevordering van zorgprofessionals over het recht op gezondheid van ongedocumenteerde migranten. We schreven artikelen voor vakbladen, stonden op informatiemarkten van zorgcongressen en gaven workshops tijdens nascholingen en studentenevenementen.

Zowel de e-learningcursus als het project met Dokters van de Wereld raken aan de kern van het bestaansrecht van de Johannes Wier Stichting: zorgprofessionals bewust maken van hun rol in het waarborgen van mensenrechten, en hen betrekken bij het verbeteren van de toegang tot zorg voor mensen in kwetsbare posities. Dat blijft hard nodig. De toegang tot gezondheidszorg voor ongedocumenteerde migranten is de afgelopen tien jaar nauwelijks verbeterd; sterker nog, er ligt nu zelfs een wetsvoorstel om 'illegaal verblijf' strafbaar te stellen. Zo kan het gebeuren dat de e-learningcursus al meerdere keren technisch vernieuwd is, maar inhoudelijk nauwelijks hoefde te veranderen.

En de ongedocumenteerde migrant? Die wordt nog altijd te vaak weggestuurd bij ziekenhuizen of heeft bemiddeling nodig om een huisarts te krijgen. Maar dankzij de blijvende inzet van organisaties als de Johannes Wier Stichting is er tenminste één ding onveranderd gebleven: de boodschap dat toegang tot gezondheidszorg een mensenrecht is, en dat dit recht voor iedereen geldt. Veertig jaar na de oprichting blijft die boodschap even actueel, en even noodzakelijk, als ooit.

Alicia Dibbets, januari 2026